



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

V. De libellis famosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

veritatem agnoscendam sufficere omnibus debeat, nec ullius præterea confutatio requirendas sit, prædecessorum nostrorum præsertim felicis recordat. Iulii Tertii, & Pauli Quarti vescigii insistentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac deliberatione matura, omnes & singulas facultates habendi & legendi libros Lutheranos, aut aliorum hereticorum, seu de hereſi suspectos, omnibus tam clericis secularibus aut regularibus, quām laicis cuiuscunq; status, gradus, ordinis vel conditionis sint, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut alia majori Ecclesiastica seu seculari dignitate præfulgeant, (Inquisitoribus & commissariis hereticae pravitatis à sede Apostolica deputatis, quod eo officio funguntur, exceptis) à nobis aut quoconq; prædecessorum nostrorum seu Apostolice sedis legatis, majorivē penitentiario vel quibuscumque alias quibuscumq; verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorii, irritantibusq; & aliis decretis quomodolibet etiam motu & scientia simili ad hoc tempus concessa, auctoritate Apostolica teneore præsentem revocamus, & pro revocatis & irritatis, perinde ac si nunquam concessa fuissent, habemus, & haberi volumus. Inhibentes omnibus sub censuris, sententiis & peccatis, tam à sacris canonibus, quām à sede Apostolica ad hoc tempus constitutis in eos, qui hujusmodi libros legant aut habeant, ne quis eorum posthac eis facultatibus uti, neve ullos omnini libros hujusmodi improbatos & prohibitos, aut in posterum à sede Apostolica, Inquisitoribus & hereticae pravitatis, aut locorum ordinariis improbari, prohiberi q̄ue conigerit, legere, habere, quacunque de causa audeat. Impressores & Biblio polas, & alios, quicunque ejusmodi libros, habent, habuerint (Inquisitoribus & commissariis iisdem duntaxat exceptis) monemus, & cuilibet eorum in virtute sancta obedientia, & sub pena incursum criminis heres, & aliis contra hereticos à jure infictis & irrogatis, tam Ecclesiasticis quām temporibus sententias, ensuris, & peccatis praetipimus, ac mandamus, ut eoslibi intra 60. dies à die quo ha litera publicata fuerint numerandos, quorum 20. pro primo, alios 20. pro secundo, reliquos 20. pro tertio ac peremptorio termino, & monitione canonica eis assignamus, Inquisitoribus hereticae pravitatis in civitatibus, in quibus ilibri sint, tradant atque consignent.

TITVLVS V.
DE LIBELLIS FAMOSIS.

Pius Quintus.

Liberum famosorum authores virulentissimi injuriis aliena fita & clam detrahentes, & queos publicaverint, dolore malo restringunt, paenitjure constitutis subiecuntur.

CAP. I.

Romanii Pontificis providentia circumspetta ad ea flotitudo suis sue partes potissimum convertit, per quae inter singulos gregis ejusdem fideles, præstum vero nobis & Romana Ecclesiæ subditos, paz & cordia confoventur, seditiones evitantur, scandalis obviatur, & animarum salus procuratur. Cum itaq; iracundia sit perturbatio immanis, affectio dura, violenta potestia, cadium causa, calamitatis socia, jaeturam concilians & dedecus, pecuniarum perniciis, atque perditionis origo, eaque potissimum ex injuriis verbo, vel scriptis, vel facto illatis nascatur: Nos qui non sine maxima mentis nostræ perturbatione iæxipemorè acceperimus, quod licet tam per sacras leges, quām canonicas sanctiones, sub certis etiam gravissimi peccatis prohibitus fuerit, ne quis famosum libellum componere audeat, & reportum sive domi, sive in publico, vel in quoconq; loco, aut corrumpere, vel igne consumere teneatur, prius

quām alter inveniat, & nulli fateatur inventum, & fecus fecerit quasi auctor hujusmodi delicti, etenim pars subiectat: nihilominus considerando, quod inde crescente malitia, quam plures iniquitatis huius præfessionis alumni, peccatas prædictis parviperentes, evitare erubescunt variis modis nonnullos principes & electores, publicas & privatas personas vanis iniuria convitius afficeret, eorumque fama & honor detrat, sub quodam ficto colore quarundam literarum non auctore scriptarum, nedum ab urbe nostra, sed etiam diversis provinciis, in quibus nedum ea que in capite regione successerunt narrantur, sed etiam quae futurum quodam coram temerario judicio fore optantur, adeo ut plerunque oda, inimicitia, seditiones, & homicidia permulta oriuntur, in divinis magistris offendit, animarum periculum, perniciemusque exemplum, & scandalum plurimorum. Volentes primis quantum possumus obviare, considerantes etiam quod plures peccatum gravitas quām Dei timorem solerter voluntate delinquendi, & propriezam peccato occurrente volentes, ac iam nefarios præsumpti facinorosos homines atrocibus peccatis torpescunt, utrum poena meta hujusmodi de præsumptione existat, non perpetua & irrefragabilis constitutions edita pars omnes tam temporales, quām Ecclesiasticas, in aliquos furentes per sacras leges, & canonicas sanctiones & promulgatas auctoritate Apostolica approbantes, ad omnes & singulos prædictos, quibus sub illis comprehensi non efficiunt, extenden & ampliant, statuimus & ordinamus, quod deinceps res ipsa futuris temporibus nemo cujuslibet qualitas, dignitatis Ecclesiastica, status, gradus, ordinis, & praetentientis fuerit, audeat nec præsumat libellos famosos, nec literas monitorias, vulgo appellatas, Lenore &c, continentis convita, injurias, vel fama & honoribus cuius laetionem, nec aliquam scripturam in quo deinceps fucellibus disfleratur, vel ea que coram nobis vel ad universalis Ecclesiæ status regimen depauperante tractantur, revelentur, componere, diffidere, fabricare, exemplaria retinere, ne aliquis transmiserit, emat, & aliunde ab aliis provinciis, civitatibus, terris & locis, ad eorum manus pervenerent, sed statim quod aliquis libelli, literis, sive scripturis, aliqui de ea faciendo statim quod illas seu illas habuerit, integrum vitæ eius manifestaverit, corrumpere, de ligno tridre, vel dilecto filio nostro Cardinali Ruffiniano contingat, auctor, sub pena prædictis quas hic postea libelli volumus, ac alis etiam gravioribus, cum eis supplicii, & confiscationis bonorum, & ad qualiterem facti & per sonarum, arbitrio motu irremissibilius infingendis, quibus penes etiam colligere volumus, qui in hujusmodi libellis, literis, sive scripturis aliquo obloqui fuerint, aliquiisque fama & honor, vera etiam existentia, detraherint, ac ea que coram nobis vel aliis primendo, detraherint, ac ea que coram nobis vel aliis supra secretæ tractantur, revelentur: ex hoc equidem animus comprehendit praves injurians & occidens, atque ideo eos eadem pena tenere convenient. Vid. M. noch, de arbitr. jud. cent. 3. cap. 203.

Gregorius XIII.

Insames sint & ad trivium damentur quæ scripta te abhinc consuetudinem componunt, & debito incerti & perigrinae originis rumores spargunt.

CAP. II.

Est rerum humanaum infelicitas, ut non vetera tumultuaria pertinaciter adferas omnem legum latitudinem solertia in lucentur, & quamvis acribus comprehensum suppliciis renescantur, sed nova etiam indies, & superstitibus seculis ignorata succrescant. Quo nos, pro injunctis nobis divinitus munere, diligenter adiuti per eis, ut illa

illa coērceamus, & horum, quæ se nunc primum effuerunt, antequam se corboarent, radices ipsas, si qua ratione possumus, amputemus. Cum igitur haud ita pridem in urbe nostra facta quadam emergeret hominum improbè eurosorum, qui quæcunque de publicis, privatisque negotiis, vel aliunde rimari possunt, vel ipsi etiam pro sua libidine communicantur, domi foris que facta, infœcta, vera, falsa, nullo discriminé proponunt, recipiunt, & scriptitant, ita ut ejus rei jam artem quasi quandam instiuent, ac plerique eorum, etiam vili mercedula conduci, harum rerum commentatores ex falsis plerunque vulgi rumoribus, in certo auctore collectos, huc illuc militent, aut etiam tanquam primum ex urbe ad diversa loca missos, deinde iisdem illis ex locis in urbem remissos circumferant, ac vendent, quibus non tantum de pratiensi arbitratu suo nugantur, sed etiam quid ex hac aut illare eventurum sit stolidè vaticinantur. Nos, qui & facile proprieum, & rerum experimentis edotti sumus, quæ, quantæ, mala ex eo proveniant, cum & sapimus sparguntur falla pro veris, seu directe, seu oblique, ac quodammodo quasi colore qualiter multorum existimatio & fama violatur: his ac talibus incommodis occurre & cipientes, hujus confititionis auctoritate prohibemus. Nos, qui in poëtum tales commentarios conficeremus, neve ab aliis confessos recipere, describere, spargere, aut ad alios mittere audeamus. Qui horum quid fecerit, ipso facta perpetua ignominia nota affectus, fini illa sp̄e venia ad tritemes perpetuò aut ad tempus pro criminis admitti qualitate damnetur. Romæ Cal. Septemb. 1572.

405

TITVLVS VI. DE SACRILEGIS.

Sixtus IV.

Sacrilegii res sunt quæ res sacras è templis surripiunt, ut eas conservant ad prophano usus.

CAP. I.

Cum provida sanctorum Patrum decretæ eos sacrilegos esse diffinant, ita Ecclesiæ & loca sacra altilium dedicata deviant, ipsorumq; diripiunt ornamenti, sicut & illos qui de sacro lacrum ausei impia temeritate præsumunt, parici utrumq; flagitium ac dupli poena coequent, decet merito nos, cui Ecclesiæ omnium cura dispositione superna, commissa est, pro detestatione tanti crimini a proq; statu prospero, venustate, & decoro ipsarum Ecclesiæ, in sua decencia debite conservandis, omni vigilancia & attentione curare, ne perversum crecent malitia, eadem Ecclesiæ & facera Dei templo, precipue almae urbis, nostro conspicui anteposita, suis nudentur ornatisbus, & hujus sceleris nequiflui patratores debitam recipient ultionem. Sanè fide dignorum relatis, non fine admiratione, ad nostrum perenni auditum, quod nonnulli iniquitatis filii se inaniter Christianos esse profiteantur, & a quorum occulis Deitatem, & reverentia Christiana religionis abcellit, de Patriarchalibus, & aliis sacratissimis Ecclesiæ & basilicis dictæ urbis porphyreto, marmoreo, & alijs diversorum genetum & colorum lapides ad ipsarum usum, decorum, & ornatum depuratos aucto sacrilegio b abfluerunt haecenus, & indies auferre, eosq; ad diversa loca per se vel alios aportare præsumunt, in gravem diuinæ maiestatis offendam, Ecclesiæ earundem deformitatem, detrumentumq; animarum suarum periculum

a. 14. quest. 4. c. si quis Gab. lib. 4. d. 11. Richard. lib. 4. d. 18. Sylvest. ver. sacrilegum. b. Sacrilegum appellat. cum res sacræ è loco sacro furar publici. Bar. in l. sacrilegi panam. ff. ad l. Iul. peculat. cuius panam jure civili capitulat est, ita Bari. d. l. sacrilegi panam, in princip. ff.

& scandalum plurimorum. Nos igitur sacrilegorum impios & temerarios auctus hujusmodi, quantum nobis ex alto conceditur, reprimere cupientes, quamvis præmillorum occasione nonnullorum prædecessorum nostrorum sanctiones & prohibiciones variae emanaverint temporibus retroactis, quas (in eo duntaxat quod de Ecclesiæ & facrorum locorum ornamentis atque lapidibus antedictis minimè auferendis prohibent vel disponent, seu illos qui hujusmodi flagitiosissimos, ac penè in Christiano orbe inauditos excessus perpetrare, & in his sacrilegas manus injicere præsumperunt, excommunicationis sententia innodatus fore declarant) in suo robore volumen permanere, omnes & singulos cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinisvel conditionis fuerint, qui ex prædictis lapidib⁹, sive alijs ornamentis earundem Ecclesiæ sive basilicarum dictæ urbis habuerint, aut in futripiendo, servando, & retinendo auxilium præstinent, vel favorem, nisi à die habita præsentum literarum notitiae ea restituant cum effectu; scientes verò tevelent, & ad notitiam nostram saltem per minores penitentiarios nos deduci faciant, maiores excommunicationis sententia, à qua (nisi in mortis articulo, & debita satisfactione prævia), à nullo praterquam à Romano Pontifice absolviti, irrestitos esse; Ecclesiæ verò & loca alias quorum usibus & ornatui illa deputata fuerint, aut forsan (quod abfuit) deputata contigerit in futurum, tamdiu Ecclesiæ interdico subjaceat, quādū ad loca unde prius ablata fuere, absque diminutione aliqua fuerint reportata, harum serie declaramus. Et insuper quicquid sua salutis immemor sacrilegii crimen hujusmodi committere præsumperit in futurum, ultra censuras prædictas, Ecclesiæ sive basilice, à qua lapides & ornamenta hujusmodi abfluerint, medium libram auri pro recompensa sibi irrogare injuria absque diminutione aliqua solvere teneatur. Rom. 7. Id. April. 1470.

TITVLVS VII. DE BLASPHEMIS ET ALEATORIBUS.

Iulius Tertius.

Præstantes causa misericordiarum iniquæ artis execrandæ sunt blasphemia, panis & sacerdotis vindicanda, quo segnus in divinis nominis injurias tolerantur.

CAP. I.

In multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quæ in nostram hanc aliam urbem properat eius amplitudinem, magnumq; advenarum undiq; in eam concursum, simul cum pluribus eximiisque virtutibus, atque egregiis vera pietatis exemplis irreperunt, ad quas nos tollendas & extirpandas, omnem aciem mentis & cogitationis nostra intendim⁹, nihil est quod animum nostrum magis exulceret & confodiat, quam botribilis atque impia & Christianis auribus intolerabilis, divini nomini blasphemia. Cū audimus sacratissimum, Dei & Iesu Christi Domini nostri nomen, quod super omnem nomen coelestia venerantur, terrena adorant, inferna contremiscunt (quod ne temere quidem à quippe am properat ejus sublimitatem ac majestatem usurpanum sit) passim pravorum effectorumque hominum vocibus scandi, unaq; cum ejus sanctissime & immaculatissima genetricis, & venerabilium sanctorum, & amicorum ipsius summæ Dei nomine defensandis blasphemias maledictissimæ lacerari, ut minimè mirandum sit, si à Christianis populis in tantis calamitatibus constitutis, divina iracundia flagella non amoveantur: propterea quod juxta sapientiam dictum, A viri multum jurantis domo, non discedet plaga. Quare nos hujusmodi execrandum abfuit similis cum ceteris omnibus, quantum cum eisdem Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut

RR 5